

CSAPATBAN JÁTSZOTT ÚJ TÉLI SPORTKEDVENC

Lökik, söprik, csúszik...

Sokáig nem tartozott a népszerű sportok közé, de az utóbbi két évtizedben egyre több rajongója van a curlingnek, ami 1998-ban lett hivatalos olimpiai sportág. Több kísérlet is történt már a sportág magyar elnevezésére – mint csúszókorong vagy jégteke –, ám egyik sem igazán megfelelő, így egyelőre marad a curling elnevezés.

A skótok és a hollandok is szeretik magukénak tudni a curlinget, de nincsen arra bizonyíték, hogy a brit sziget északi csücskében, vagy az egykori Németalföldön játszották először. Ami biztos, hogy körülbelül 450 évvel ezelőtt egy flamand festő, bizonyos id. Pieter Bruegel az egyik képén megörökítette a furcsa játékot, először viszont a skóciai Paisley városának közjegyzője, John McQuhin írt róla 1541-ben.

A skótok egyébként klubalapításban biztosan megelőzték a hollandokat. A Felföldön lassan a 300. születésnapját ünnepli az 1716-ban létrehozott Kilsyth Curling Club, ami a kezdetekkor még amolyan hobbisakkörnek számított, és csak a 19. század végén jegyezték be hivatalosan. Ennek köszönhetően az első „törvényes” egyesület az 1838-ban Edinburghban alapított Grand Caledonian Curling Club (később Royal Caledonian Curling Club), mely alig pár év működés után már hasonlított ahhoz a szervezethez, amit ma Nemzetközi Curling Szövetségnek hívnak.

A 19. században skótok tízezrei indultak útnak Amerikába, és ahogy az Egyesült Államokban, úgy Kanadában is egyre többen játszották. Sőt! Kanadában 1807-ben megalakult az első klub. A század közepére ugyan már az Atlanti-óceán mindkét oldalán curlingeztek, az első nemzetközi összecsapásra mégis 1884-ig várni kellett. Bár Európában – különösen az északi népek körében – évről évre népszerűbbé vált a játék, a hétköznapi ember – ha egyáltalán tisztában volt azzal, hogy mi is az a curling –, inkább amolyan úri időtöltésnek tartotta ahelyett, hogy versenysportként gondolt volna rá.

HOSSZÚRA NYÚLT ÁTTÖRÉS

1924-ben rendezték az első Téli Olimpiát, melyen Franciaországot és Svédországot megelőzve Nagy-Britannia curling válogatottja léphetett a dobogó felső fokára. Csakhogy a curling ekkor még a „bemutató sport” kategóriájába esett, és mivel a mérkőzéseken alig akadt néző, a következő téli játékokon már nem lehetett akkreditálni – erre 1998-ig kellett várni.

A köztes idő azonban nem telt tétlenül. Európa-szerte rendeztek országos bajnokságokat, és egy-egy nemzetközi mérkőzés is lendített a sportág hírére, majd 1968-ban, hosszas szervezés után, Kanadában végre tető alá hozták az első férfi világbajnokságot. Bár a női csapattornára még 11 évet kel-

lett várni, Európában a gyengébbik nemé volt az elsőbbség. 1975-ben rendezték meg az első női EB-t Franciaországban, amit négy évvel később követett a férfi szakasz.

A Nemzetközi Curling Szövetség aktivitásának és a játék egyre növekvő népszerűségének köszönhetően a kilencvenes évek elején felvetődött, hogy a curling ismét olimpiai sport legyen, 1998-ban pedig hosszas egyeztetés után végre akkreditálták a sportot a naganói olimpiára. Azóta ennek a sportnak is értelemszerűen megszaporodtak a rajongói, klubok tucatja alakul világszerte, alig telik el hónap lényeges nemzetközi mérkőzés vagy éppen bajnokság nélkül.

SZABÁLYOK

Egy curling-mérkőzést két négyfős csapat játszza. A csapatok korongjaikat (köveiket) felváltva csúsztatják az úgynevezett célmező felé. A csapattagok két-két követ lökhetnek, a kő előtt pedig a többi csapattag *sepr*i a jeget. Itt a söprésnél nem a jég tisztogatása a cél, hanem a hőképzés, amivel befolyásolni lehet a korong mozgását.

A mérkőzés tíz játékmenetből áll, és csapatonként 73 perc áll rendelkezésre. Egy játékmenet 8–8 csúsztatásból áll, és az a csapat nyeri meg, akinek a kövei a legközelebb állnak a *célterület* középpontjához. Egy csapat pedig annyi pontot kap, ahány korongja közelebb van a középponthoz, mint az ellenfél korongjai.

Egy játékmenetet mindig az előző kör nyertese kezdi, ami előnyös helyzetbe hozza az előbbi vesztest, akinek az utolsó lökés jut, amivel eldöntheti a részeredményt. Ha egy játékmenet döntetlen (azaz nincs egy korong sem a célterületen), akkor a folytatásban az előző kezdési sorrendet követik.

A Nemzetközi Curling Szövetséget 1965-ben alapították, ők pedig 1959-ig visszamenőleg néhány nemzetközi versenyt világbajnokságnak könyveltek el. Az éremtáblázatot magasan Kanada vezeti 34 arannyal, a második helyen Skócia áll 5 arannyal, akik azért előzik meg a harmadik helyen „toporgó” Svédokat, mert ezüstéremből 14 darabbal többet gyűjtöttek be náluk.

A mérkőzést az a csapat nyeri, amelyiknek a tizedik játékmenet végén több pontja van. Ha az állás döntetlen, akkor plusz egy körrel döntik el a meccs végét.

ADATOK, TÉNYEK

A curlingpálya 45,5 m hosszú, azaz nem árt a matek, ha a játékos pontosan akar lökni. A pálya két végén helyezkedik el a két ház, melyeken a külső gyűrűk sugarai 1,83, illetve 1,22 m, a belsőé pedig 0,61, illetve 0,15 m.

A pályán három vonal húzódik végig, az egyik a *tee-line*, mely a kör középpontján megy át, a másik a *back-line*, mely a kör érintője a pálya vége felé eső részen, a harmadik pedig a *hog-line*, ahol a csúsztató játékosnak el kell engednie a korongot – írja a wikipedia.

A pálya készítéséhez desztillált vizet használnak, és ugyan alig látszik, de a jég felszíne némileg érdes, mert így könnyebben lehet irányítani a korongot, mintha sima felületen csúsztatnák. De hogy lesz érdes a jég? Közvetlenül a mérkőzés előtt egy kézi permetezőből langyos desztillált vizet permeteznek rá, a műveletet pedig az ötödik játékmenet után, azaz a verseny felénél megismétlik.

A játékosok speciális cipőt viselnek, hogy a jégen könnyen mozogjanak. A csúszó láb talpát teflonbevonatú műanyag borítja, míg a hajtó lábát jégen tapadó gumi.

A korong skót gránitból készül, átmérője 30, magassága 12 cm, és ideális esetben 19,1 kg a súlya. (A Szövetség 17 és 20 kg között állapította meg a szabványt.) Nem véletlen, hogy egy játékmenetet térélcserre követ, hiszen egy ilyen nehéz tömböt nehéz-

kes lenne átcipelni a pálya másik végére. A söprű anyaga lehet textil, pamut és műanyag – általában a játékos választja ki a számára megfelelőt.

ÉS ITTHON?

A curling egyre népszerűbb idehaza, míg tíz évvel ezelőtt pár százra volt tehető a játékosok száma, addig napjainkban már 5–7 ezer ember is játszik. A hazai bajnokságokat és versenyeket a Magyar Curling Szövetség (MCSZ) szervezi, illetve ugyanez a szervezet képviseli országunkat külföldön.

A szövetség kiemelt figyelmet fordít az utánpótlás nevelésére, az egyesületekben egyre több a fiatal, 8 és 14 év közötti játékos. Az országban jelenleg két csarnok működik, az egyik Budapesten, a másik Debrecenben – számos profi és amatőr csapat edz mindkét pályán. Sűrűn vannak nyílt edzések, amikor a játék iránt érdeklődők körülnézhetnek, és esetleg kipróbálhatják magukat.

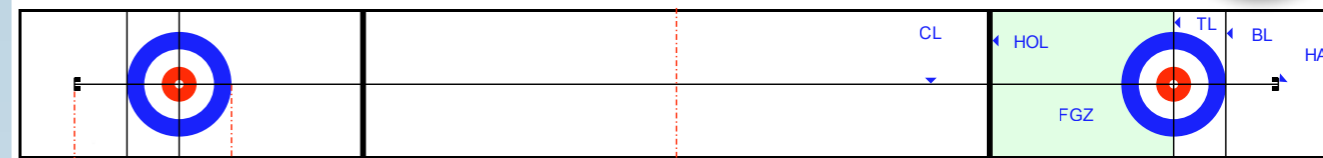
A csarnokok foglaltsága a www.bpcurlingclub.hu és a www.debrecenjecsarnok.hu oldalon látható. A felszerelést a csapatok általában adják, így senkinek nem kell mélyen a zsebébe nyúlni, amíg nem döntötte el, hogy igazi curling játékos szeretne lenni, vagy amatőrként, csak hobiból űzi a sportot.

Magazinunk Béres Alexandrát, az egykori fitness világbajnokot kérdezte meg erről a sportról, aki maga is 10 éve curlingezik, válogatottként jelenleg az Európa Bajnokság A-ligájában indul. Egy jó helyezéssel a csapat már a világbajnokságra is kijuthat.

– Miért kezdte el curlingezni?

– Tíz évvel ezelőtt Ausztriában sieltünk, és esti kikapcsolódás gyanánt játszottuk a curling szabadtéri változatát. Annyira megtetszett, hogy hazaérkezve szinte azonnal elkezdtem utána járni, hogy itthon vannak-e csapatok, van-e lehetőség játszani, de akkor még nem volt fedett pályánk. Eleinte Kitzbühelbe, majd Prágába jártunk tanulni, később pedig Kanadába is eljutottunk, ahol igazi fel-

A 16. századtól egészen a 19. századig a curlinget még kizárólag nyitott pályákon játszották, manapság viszont csak az északi országokban játszák szabad levegőn. No persze, csarnokok nélkül aligha lehetne nyáron megrendezni egy versenyt például Ausztráliában.

nőtt edzéseken volt részünk.

A kanadaiak fantasztikusan tanítanak.

– Felnőtt korban is érdemes tehát elkezdni?

– Abszolút, vannak 50 évesnél is idősebb játékosok.

Szerintem egy sporthoz nagyjából tízévnnyi edzés kell, mire az ember igazán jó lehet. Hét évvel ezelőtt nyílt meg Magyarországon az első csarnok Kamaraerdőben, és érezhető, hogy azóta kifejezetten sokat fejlődtek a játékosok.

– Külsős szemmel nézve a curling nem tűnik túl megterhelőnek.

– Pedig az, nagyon is az. Egy 2,5 órás mérkőzés alatt 1000–1500 kalóriát is eléget a szervezet, azaz elég kemény. A seprés kifejezetten anaerob mozgás, gyors és fárasztó, a dobásnál pedig ott kell lenni mentálisan is.

– Miből áll egy edzésetek? Kizárólag a pályán vagytok?

– Nem. Nyáron száraz edzéseket tartunk, ami részben futás, részben fitness – próbálunk minden egyes izomcsoportot megmozgatni, amit a jégen is használunk.

– Tavaly decemberben a női csapat megnyerte a B-ligás Európa Bajnokságot, hamarosan az A-ligában játszotok. Mi kell ahhoz, hogy bejussatok a Vb-re?

– Alapvetően a legjobb 8-ban kell végezni az A-ligában, de most kivételesen a legjobb hétben, ugyanis Lettország rendezte a következő világbajnokságot, és ők nincsenek a legjobbok között – rendező országgént viszont értelemszerűen indulnak. Szeretném, ha nemcsak sűrűlnék a mezőnyt, hanem biztonsággal kerülünk be. Esetleg részt vehetnénk a négybe kerülésért vívott küzdelemben.

– Sokszor látom a curling mérkőzéseken, hogy egy játékmenet utolsó dobásával eldönthető az adott menet, hiszen kiüthetők az ellenfél kövei.

– Tény, hogy legtöbbször az utolsó dobó elviszi a menetet, de egyáltalán nem mindegy, hogy hány ponttal nyer a csapat, hiszen ez befolyásolja a végeredményt. Folyamatosan taktikázni kell.

– A dobó dönti el, hogy merre menjen a kő?

– Nem. A skip (csapatkapitány).

– Egy kellemes tavaszi napon nem rossz érzés egy hideg csarnokban edzeni?

– Én mindig fádom a csarnokban, mivel aligha van 5 fok. De ez együtt jár a curlinggel.

– A belső páratartalommal kapcsolatban van valami kikötés?

– Nem, a páratartalom csarnokonként változik, amit egy profi játékos megérez, és ehhez igazítja a játékát. A pálya is változik a mérkőzés folyamán, az elején lassú, aztán begyorsul, az utolsó köröknél pedig megint lassabb a jég. Ezt figyelembe kell venni minden egyes dobásnál.

– Számodra a curling hobbi vagy versenysport?

– Számos magyar bajnoki címmel, heti három edzéssel és az állandó utazásokkal nehéz lenne hobbiként tekinteni rá. Szóval egyértelműen versenysport.

A világ eddig legrégebbinek titulált curling követ Skóciában találták, de mivel kopott, szinte képtelenség megállapítani, hogy a belevéssett dátum 1511 vagy 1551. A skótok így is büszkén mutogatják, hiszen ez a legősibb tárgyi lelet a sportágról.

Fencsik Tamás

Elérhetőség: www.curling.sport.hu